

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	240 Lei.
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre	60 Lei.
Egy hóra	20 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti
díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Oradea Magyar Városi
Közlönyeinek Szerkesztője

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bukaresti Rögök Földrajzi I.
(Jómagas 20. sz. sz. sz.)

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Munkatársak: STAUBER JÓZSEF.

Szerda, június 21.

Florescu igazságügyminiszter
az aradi bíróság bíráiról.

Egy erdélyi magyar újságíró felkereste Bucurestben Florescu igazságügyminisztert, aki elmondta, hogy például Aradon több olyan bírót talált, akivel nem tudott érintkezni, akikkel csak tolmács útján tudott beszélni. Kijelentette a miniszter, hogy a magyar bírótól nem követel román retorikát, csupán azt követeli, hogy a szükséges szavakat ismerjék. A miniszter ezután szószerint a következőket mondotta:

— Nehéz helyzet. Pedig mondhatom és szavaimért őszintén bárki előtt is helyt állok, hogy a magyar eredetű bírói kar kiváló szakférfiakkal, elsőrendű jogászokkal bír s végtelenül fáj az a tudat, hogy ilyen erőktől, amelyek az államnak támaszkodnia kellene, amely erők legkittünbbs munkatársaim volnának, meg kell válnom. Nem akarok önnek nevet mondani, de Aradon nagy tehetségű jogi személyiségekkel találkoztam. Tessék elhinni, nem olyan fekete az ördög, amilyenre festik.

— Szándékomban van a lehetőséghez mérten megjavítani az erdélyi bírói kar helyzetét. A Consiliul Dirigente eltörölte annak idején a bírák immovilitását. Nos, én helyre akarom állítani. Az egyetemes törvény bevezetése alkalmával, melyet az ősszel a Ház elé fogok terjeszteni, követelni fogom, hogy a bíróságot Nagyrománia egyetlen területén se lehessen elmozdítani. De az ég szerelmére, tanuljanak egy kicsit románul, mert enélkül nem lehetnek Románia egyenlő állampolgárai.

— Méltóztassék véleményét mondani az erdélyi ügyvédi kamaráknak a régi ügyvédeknek erdélyi pörökre való beavatkozása ellen indított akciójait illetően, monddta a hírlapíró.

— Hát bizony, az már igaz, hogy vannak ügyvédi kamarák, melyek nem akarják engedni a régi ügyvédeknek az Erdélyben való pörösködést. Nos éppen most dolgozunk egy olyan törvény megalkotásán, mely megszigorítja az ügyvédek letelepedési lehetőségét. Azt fogjuk követelni, hogy ha egy régi ügyvéd Erdélyben feleket akar képviselni, huzamos ideig tartózkodjék azon a helyen, ahol le akar telepedni és tanúságot tegyen afelől, hogy az erdélyi viszonyokat

kellően ismeri. Meg fogjuk követelni, hogy egy ügyvéd több jogi ismerettel több készséggel bírjon, hogy Erdélyben letelepedhes-

sék. Mert el kell hogy ismerjem, s ezt ünnepélyesen ki is jelentem, hogy az idecsatolt területeken az ügyvédi minősítéshez sokkal nagyobbak a feltételek, mint a régi királyságban. És annak van több igaza, aki többet tud.

Megnyílt a parlament ülésszaka.

(Királyi trónbeszéd. — Igazolták az aradi mandátumot.)

BUCURESTI. Tegnap délelőtt megnyitották a parlament ülésszakát. Előzőleg Te Deum volt. Majd a trónbeszéd következett, amely a következő:

„Az elmúlt ülésszak végén a parlament megszavazta a rendes költségvetést és meg van minden remény arra, hogy annak eredménye meg fog felelni a várakozásnak. Most kötelességünk tovább menni s a függő külföldi tartozásainkra gondolni, amelyek olyan súlyosan neheztednek a közéletünkre. E célból kormányom bizonyos előkészületeket tett s miután ez a munka a törvényhozó testületnek hozzájárulásától is függ, összehívam önöket e rendkívüli ülésszakra, amelyet ezzel megnyitok.

Ferdinand.

BUCURESTI. A Kamara ülését délután 3 órakor nyitotta meg Orleani elnök. Az ülésen Brătianu Vintila pénzügyminiszter terjesztette elő a már ismert három törvényjavaslatot, amely már a kirá-

lyi szentesítésen átment. Az első törvényjavaslat az állami adósságokról szóló törvény, 41. szakaszának a módosítása, mely szerint a pénzügyminiszter felhatalmazást nyer, hogy az államadósságok kamatainak fizetésére és amortizációjára külön számlát nyisszon. A második javaslat az állam és a Banca Nationala között kötött megállapodást tartalmazza az államadósságok kamatainak fizetésére vonatkozólag. A harmadik törvényjavaslat pedig felhatalmazza a kormányt, hogy a kincstári honok konszolidációja érdekében 35 millió font sterlingig terjedő kölcsönt vehessen fel, magára a konszolidáció költségeire pedig még két és félmillió sterlinget. A pénzügyminiszter kéri a sürgősség megszavazását, amit a kamara elfogad és kimondja a sürgősséget. Aztán igazolták az időközi választásokon szerzett mandátumokat. Az igazolt mandátumok között volt Zima Tibor aradi képviselő mandátuma is. Az ülésen jelen volt az aradi képviselő is.

Aradon a legmagasabb a pótdó.

(A város közigazgatási bizottságának ülése.)

A város közigazgatási bizottsága ma délután 4 órakor tartotta ülését dr. Marcus Mihály prefektus elnöke alatt. Dr. Roba János főpolgármester jelentése után dr. Demian András vármegyei közokmányi igazgató főorvos szólalt fel és kérdést intézett a főpolgármesterhez, hogy a kivetett pótdó a korona alapján van-e számítva, mivel az 1920-as állami adót vették alapul. A főpolgármester kijelentette, hogy az állami adóalap 4 millió 600 ezer korona és ezt átszámítva kére 2 millió 300 ezer lett ez ki. Majd Weissenburger Nándor szólalt fel, aki csodálkozását fejezte ki, hogy az összes romániai városok közül Aradon a legmagasabb a pótdó. Hogyha ez így halad tovább, az aradi vállalatok tönkbe mennek. A főpolgármester

válaszolt a felszólalásra és kijelentette, hogy a város kénytelen volt az 1920-as állami adót alapul venni, mivel a kormány sürgősen kérte a városnak erre vonatkozó előterjesztését. Az 1921-es állami adó alap akkor még nem volt kimutatva. Az 1920-as állami adó jóval kevesebb a 21-esnél, mivel azóta igen sok új adózó vállalat keletkezett Aradon. Ez az oka annak, hogy a város kénytelen volt a költségvetés tervezetében 375 százalékos pótdó előírni. Örömmel jelenti, hogy a város anyagi helyzete azóta javult, mert akkor, amikor 1920-ban 8 és fél millió volt a város deficitje, amely összeget pótdó alakjában fizetik az adózó polgárok, a deficit 1921-ben 7 millióra csökkent. Elismeri, hogy Aradon túl magas a pótdó, mert Timi-

soaran például csak 120 százalék, Oradea-Maren pedig szintén jóval kevesebb, mint nálunk, azonban a 375 százalékos pótdó előírását a kormány 370 százalékra csökkentette, sőt a költségvetés tervezete óta fennmaradt újabb bevételek és a csökkent kiadások következtében a pótdó csak 311 százalék lesz Aradon. Előreláthatólag a jövő évben a pótdó tetemes összeggel csökkenni fog, mivel az új vállalatok nagyobb adóval járulnak hozzá az állami adóalaphoz. Moldován József tanfelügyelő bejelentette, hogy az aradi zsidó iskola többszöri felszólítása dacára még most sem vezette be a román vagy a héber nyelvet. Azt indítványozta tehát, hogy a közigazgatási bizottság szólítsa fel a zsidó iskola igazgatóját, hogy az iskolában vezesse be az állam nyelvét vagy a hébert. A többi jelentés után a prefektus berekesztette az ülést.

A magyar nemzetgyűlés

(Harc az elnökségért.)

BUDAPEST. Ma végbement a nemzetgyűlés ünnepélyes megnyitása. A budavári koronázó Mátyás templomban ünnepélyes volt a szentmise, amelyet Csernoch János hercegprímás pontifikált. Ugyancsak ünnepi istentisztelet volt a Deák-téri evangélikus és Kálvin-téri református templomokban. Déli 12 órakor Horváth Miklós kormányzó az Országház-terre érkezett, ahol diszszád várta. A Ház kapujában Lukovich Aladár volt háznagy fogadta és felkalauzolta a kupolacsarnokba, ahol az összes akkreditált követek és diplomaták jelen voltak. Ott voltak a kormánytagjai és Veres Ferenc, a nemzetgyűlésnek gróf Apponyi Albert után legidősebb tagja vezetésével a nemzetgyűlés tagjai. Gróf Bethlen István miniszterelnök üdvözölte a kormányzót, felkérte a nemzetgyűlés ünnepélyes megnyitására és átnyújtott egy iratot, amelyet a kormányzó felolvasott és a nemzetgyűlést megnyitottnak jelentette ki.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés holnapi ülésén az elnökség megválasztására kerül a sor. Az egységes párt Gárdi Gasztont akarja. Az ellenzék körében még nincs végleges állásfoglalás. Egyes hírek szerint az egységes ellenzék elnöknek Rakovszky István, alelnöknek Szilágyi Lajost és Rassay Károlyt jelölnék.

Dr. Angel polgármester kimaradt a közigazgatási bizottságból.

A város közigazgatási bizottsága január tizedike óta nem tartott ülést. A felgyülemlett ügyek elintézésére dr. Marcus Mihály prefektus ma délutánra hívta össze a közigazgatási bizottságot. A bizottság ülésén Rozvány Pál mérnök, dr. Demian Aurél a vármegyei kórház igazgató főorvosa és Mihulin Miklós liceumi igazgató mint új tagok vettek részt. Dr. Angel István polgármester, aki évek óta tagja volt a közigazgatási bizottságnak, kimaradt a bizottság tagjainak névsorából. Kérdésünkre azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a közigazgatási törvény szerint a polgármester mint törvényhatósági tisztviselő nem lehet tagja a közigazgatási bizottságnak.

Borzalmas katasztrófa a hamburgi kikötőben

BERLIN. Junius 16-án az „Ol-varez” braziliai Lloyd-gőzös, melyen a hamburgi dokkban nagyobb javításokat eszközöltek, alig hogy elhagyta a dokkot, néhány pillanat alatt oldalt fordult, úgy, hogy a hajónak csak egyharmada látszik ki a vízből. A hajó fedélzetén volt munkások mind a hullámokba vetették magukat. A segítség-re sietett tűzoltóságnak sikerült 118 személyt megmentenie, akik közül tizenharcot önkivületi állapotban — köztük a hajó braziliai kapitányát — a kórházba vitték. A munkások zöme azonban egy-látszik a hullámokban lelte halálát. A kikötő személyzet véleménye szerint ez a legnagyobb szerencsétlenség, mely eddig a hamburgi kikötőben történt.

Lenin félrevonul a politikától.

(Háromtagu bizottság kormányozza Oroszországot.)

BERLIN. Míg a szovjet külföldi képviselői hivatalos jelentéseket adnak ki arról, hogy Lenin jól érzi magát, a független szocialisták berlini szócsöve, a *Freiheit* azt jelenti, hogy *Lenin állapota rendkívül súlyos* annyira, hogy kénytelen fél-évre elhagyni Moszkvát és minden politikai, sőt minden szellemi munkától tartózkodnia kell. Távol-létében háromtagu bizottság intézi Oroszország ügyeit, amelynek *Stallin, Kamenew és Rikov* a tagjai. A vezetés szerepe valószínűleg Kamerevé lesz. *Trockijt* nem jelöl-

ték a bizottságba, mert *Trockij* általában nem kedves a bolsevisták előtt. Litvinov azt írta Csicserin-nek Berlinbe, hogy Lenin nem beteg, csak túlerőltetés folytán nagyon fáradt, dolgozni nem tud és pihenésre van szüksége. *Leschik* lipcsei és *Klemperer* berlini professzort Moszkvába hívták, hogy az ott tartózkodó *Förster* tanárral konziliumot tartsanak. — Lenin ugyanis nem akar lerondani a szellemi munkáról, és azt hiszik, hogy a konzilium véleménye alapján erre rá tudják bírni.

Gyermekek veszedelme.

(Aradon járványszerű a szá-márkőhögés.)

Aradon az utóbbi időben feltűnően és veszedelmesen terjed a szá-márkőhögés. Dr. *Catineanu* Ervin, a gyermekkorház főorvosa a szá-márkőhögés terjedésére vonatkozólag kijelentette munkatársunknak, hogy a gyermekkorházban még soha nem volt kezelés alatt annyi számarhurutos beteg, mint most. Feltűnő az, hogy a betegség az apró csecsemők között is szedi áldozatait. A számarkőhögés gyógyi-tásával még csak kísérleteznek az orvosok, mert a kórokozó bakte-riumot még nem sikerült megtalálni. Minden esetre fontos a beteget azonnal elkülöníteni, mert a vele érintkező gyermek igen könnyen megkaphatja a bajt. Az orvostudo-márry jelenleg csak arra szorítkozik, hogy a betegséggel járó kehe-

metlenségeken enyhítsen és az min-den esetben sikerül is. A betegség-nél az orvosi gyógykezelést feltét-lenül igénybe kell venni, nehogy a számarhurutnak esetleg súlyosabb következményei legyenek.

Aradi énekművész

a budapesti Operaházban

(Szabó Gyula megvált az aradi színházról.)

Tegnap, amikor a Nyári Szin-ház színpadán a *Pillangó kisasz-szony* című operát próbálták, ugyancsak felfigyelt hírtelen *Ma-der* Raoul, a budapesti magyar királyi Operaház főzeneigazgatója, amikor *Szabó Gyula*, az aradi színház fiatal énekművésze kezdett énekelni. Amikor *Szabó Gyula* énekszámát befejezte, *Ma-der* Raoul főzeneigazgató kijelen-tette, hogy ilyen szép hanganya-got már régen nem talált és azt rifkaszeppnek jelentette ki. Majd kijelentette, hogy *Szabó Gyulát*

nem hagyhatja Aradon, hanem fel-fogja vinni Budapestre a magyar királyi Operához, ott le fogja szer-ződtetni és tovább fogja taníttatni a szép hanganyag tulajdonosát. *Szabó Gyula* tehát valószínűleg rövidesen megvált az aradi szin-házról. A fiatal aradi művésznek szép jövőt jósolnak.

Bérmozgáalom a papírgyárban.

(Béremelést kérnek a munkások.)

Ma délelőtt megjelentek az ara-di munkaügyi felügyelőségen az aradi papir- és cellulózegyárban dolgozó munkások bizalmiférfiai és előadták béremelési kérelmüket. A gyár vezetősége április hóban a munkások órabérét egy leuval fel-emelte. A munkások most az óra-béreknek újabb 50 banival való fel-emelését kérik. A gyár vezetősége ezzel kapcsolatosan egy új kollek-tív szerződés megkötését kéri, a melynek természetesen legfőbb pontja a bérkérdés rendezése lenne. Az új kollektív szerződés tartal-mazna egyes munkafeltételeket is. A munkások kérik a különórák bér-felemelését is. A munkaügyi fel-ügyelő előtt kijelentették a bizalmi férfiak, hogy azon esetben, ha a különórák bérét nem emelnék fel, osszák be a gyárban dolgozó mu-nkásokat három csoportba. Egy-egy csoport naponta 8 órát dolgo-znék. A gyár igazgatóságának ki-küldöttje kijelentette, hogy a mun-kabérek felemelése nem tőle függ, hanem a brassói központ igazga-tóságától, amelyet még a mai nap folyamán értesít és amint a válasz megérkezik Aradra, megkezdik a tárgyalásokat.

Száműzött király Aradmegyében.

A belgrádi királyi lakodalom ünnepeitől, az üdvözlő ágyúk morajától még visszhangosak a dunamenti országok: *Mariora* román hercegnő és *Sándor* szerb király örök hűséget esküdtek egymásnak. Most már személyi kapcsolatok is megerősítették azt a véd- és dacsövetséget, amely Közép-európa megváltozott arcu-latán a változásokat van hivatva állandósítani. A Karagyorgyevics-dinasztia a világháború eredményeit megpecsételő fejedelmi ház után talán megszabadult a múlt árnyaitól.

Talán kevesen fognak még ara-ra emlékezni, hogy néhány évti-zeddal ezelőtt a fejedelmi völe-gény nagypapja, *Karagyorgyevics Sándor*, a száműzött és koroná-jától megfosztott szerb király, egy kis aradmegyei faluban, *Bok-szeg* volt az a pont, ahonnan irá-nyította a ma uralkodó szerb di-nasztia a trón visszaszerzésére irányuló hódító hadjáratát. Eppen ezért nem érdektelenek a szerb di-nasztia aradmegyei száműzetésé-nek egyik élő szemtanújának visszaemlékezései. Tizenöt éven keresztül élt együtt a száműzött fejedelemmel nemes százmári *Pap János* bokszei görög katho-likus esperes, akinek felesége *Leucutia* Petronella ma clujon él

vejenél, dr. *Erdélyi János* volt bu-dapesti meghatalmazott miniszter-nél. Felkerestük a történelmi je-lentőségű események szemtanúját akinek elbeszélése kapcsán filn-szerűleg peregnek le annak a 15 évek látszólag kisjelentőségű eseményei. A részletek mögött lappangva húzódik meg egy-egy sorsdöntő fordulat — maga a tör-ténelem.

1868-ban *Obrenovics* Milos a szkupstina segítségével állam-csínyt eszelt ki Karagyorgyevics Sándor ellen. Az államcsínyt fő-leg az oroszbarát szerb politiku-sok támogatták, akiknek sehogy-sem tetszett, hogy Sándor külpo-litikájában a monarchiára támasz kodik. Az államcsíny sikerült és Sándort a szkupstina száműzte. Az öreg Sándor, aki I. Ferenc Jó-zsefnek személyes és politikai ba-rátja volt, engedélyt kért, hogy Magyarországon telepedhessen le. 1869-ben Bokszege költözött három fiával, *Petárral*, *Arzémmel* és *Györggyel*, aki időközben meg halt. Leányai azonban, *Nenado-vics* tábornokné és *Nikolajevics* ezfedesné Szerbiában maradtak. A legkisebb, a legszebb, *Percida* a bécsi udvar káprázatos fényé-ben élt. Ahol megjelent, csodála-tos szépségével mindemitt bámu-latot keltett, de sohasem ment férjhez.

Sándor király Bokszege vett egy birtokot, ahol kényelmes nyolcszobás kastélyt építtetett. Itt élt teljes visszavonultságban.

Egyedül *Pap János* esperessel tartott fenn szoros érintkezést, a kivel sokszor elbeszélgetett titok-ban táplált reményeiről. *Petár*, a legidősebb fia e látszólag cse-n-des időkből szünet nélkül dolgo-zott. A szerb trón várományosa-nak tekintette magát és minden tettében érezte, hogy Szerbia történetében fontos szerepet szánt magának. Hol Párisból, hol Bel-grádból, majd Szentpétervárról érkezett vissza Bokszege. Csen-desen teltek az évek, amikor egy napon váratlan esemény zavarta fel a bokszei nyugalmat. Egy csendbízott jelent meg az esperes portáján és elmondotta, hogy *Obrenovics* Milos szerb királyt meggyilkolták és parancsa van, hogy Sándor exkirályt azonnal le tartóztassa. *Pap János* nem vesz-tette el lélekjelenlétét és azt fe-lelte, hogy Karagyorgyevics Sán-dor elutazott és csak holnap jön haza. A csendbízott a válaszbán megnyugodott és elment. *Pap János* erre lóhalálában befogatott és azonnal Sándorhoz hajtatott, akit felszólított, hogy azonnal jö-jön vele *Arára*, „nehogy csend-örökkel vigyék be, mint egy rab-lógyilkost”. Egy fél óra múlva, késő éjjel már tajtékos gyors-sággal robogott az aradi országú-ton. Bele is pusztult az örült iramba mind a két nemes állat. De Karagyorgyevics Sándor reg-gel önként jelentkezett az aradi törvényszéken. *Petár* a gyilkos-ság alkalmával Orsovára menek-

ült, ahol engedélyt kért *Ferencz Józseftől*, hogy Bokszege mehes-sen. Sándort Aradról Pestre vit-ték, ahol egy évig volt a Neuge-baudében, ahonnan bizonyítékok híjján egy év múlva szabadlábra helyezték és visszatérhetett Bok-szege. Szerbiában azonban con-tumacián 20 évi börtönre ítélték.

Tizenöt évig, csaknem halá-láig élt Bokszege Szerbia trón-vesztett uralkodója. Az öreg exki-rálynak élete vége felé azonban el kellett adnia a bokszei birtokot. A vig életű *Arzén* herceg párisi tartózkodása, amely inkább váltófog, mint diplomáciai termé-szetű volt, a párisi hitelezők fig-yelmét a bokszei birtokra terelte. *Petár* kijelentette, hogy *Arzén* adósságait ki kell fizetni, a legokosabb lesz, ha eladják a bir-tokot és mindenki kikapja a ré-szét. A birtokot *Sesseval* és *Le-noncourt* márkik vásárolták meg. Be is rendezkedtek nagy luxu-sal, de az akkori betvárvilág ré-meit sűrűn látogatták meg a gaz-dag franciákat, ami kezdett nekik kellemetlenné válni. Amikor pedig egy kóbor szegénylegény agyon-lőtte *Sesseval* márkí fiát, a két francia végleg Párisba utazott, a honnan ügynökök utján eladták a bokszei kastélyt, a szerb dinasz-tia erdélyi számkivetésének egyet len emlékeit. A bokszei kastély, most dr. *Éles* Géza aradi nagyke-reskedő tulajdona.

A budapesti Opera vendégjátéka

(Pillangó kisasszony. — Carmen.)

A budapesti operaegyüttes tegnap első debutja a *Pillangó kisasszony* előadásával rég nem tapasztalt sikerek meleg estéjét juttatja eszünkbe. Mader Raoul igazgatóról kellene talán a legelső sorban megemlékeznünk erről a nagyszerű muzsikusról, aki tegnap és ma fényesen beigazolta azt, hogy a szűkös viszonyok között élő vidéki színpadon is lehet fővárosi nivót produkálni. Medek Anna asszony a legkiválóbb magyar Butterfly és dr. Székelyhidy Ferenc énekben és játéktudásban példás Linkertonja, a két domináns partija az operának a maga kifogástalan stilszerűségében uralta a darabot. A szerep és az énekrészek teljes mértékben való átértése és artistikai felfogása érlelte felejtethetlenné a két művész alakítását. Az első felvonás végduettjében különösen, mely után a publikum szünet nem akaró tapsviharral iparkodott kifejezni elismerését a művészeknek. Majd Medek asszony II. felvonásbeli nagyáriája és a kis japán asszony minden együgyű egyszerűségének igaz játéktudással való élénkhozása tesz szik feledhetetlenné hosszú időre alakításukat előttünk.

A *Carmen* mai előadásán a staggone többi tagjai nyújtották tudásuk és nagyratöröttségük legjavát. Basalides Mária legkiválóbb szerepét kreálta Bizet dalművében. Hangja, amely sokszor az érzékiség meleg, különösen a Habanera és a kártyaárnia sok technikai tudást kívánó interpretálásánál ragadta magával a közönséget. Micaela szerepében az operaház egyik legfiatalabb, de kétségtelenül egyik legtöbbet erő tagját ismert meg az aradi közönség Reiner Katóban. Teljesen kidolgozott, széles skálájú hanganyag, tökéletes iskolázottság és abszolút biztonságu énektechnika jellemzik a művésznőt, aki az egész előadásban talán a legnagyobb meglepetést hozta nekünk. Játéka precíz, minden módoroságtól mentesen szabatos és mai debutálása után végtelen sok érdeklődéssel nézhetünk szombat esti fellépéte elé a Rigoletto Gildájában. Somló József finom, gördülékeny tenorja Don José partijában a legszélsebb regiszterekig tagul. Frazirozása intelligens hangjának tömusa lágy, és amnyi melegséggel telt, ami a mai magyar tenoristák legelső köz sorozza őt. Játéka biztos és közvetlen. A Virágária elénklése után a közönség nagyszerű sikerben részesítette a szimpatikus művészt. Escamillo hálás szerepében Palló Imre az operaház kitűnő baritonistája csillogtatta remek művészetét. Nagydimenziójú, telt tömös hanganyaga teljes pompájában a belépőnél érvényesült különösen. Dinamikája, technikája kidolgozott játéka elegáns és markáns. Szintén sok ünneplésben volt része. Külön meg kell emlékeznünk a zenekarról, amely a filharmonikusokkal való kibővítését folytató művészi teljesítményének legjavát produkálta. (Gy.)

Bratianu beszámolt Genuáról.

(Viharos jelenetek a szenátusban.)

BUCURESTI. A szenátus ülését 3 óra 20 perckor nyitotta meg Pherekide elnök. Az ülésen Constantinescu földművelésügyi miniszter törvényjavaslatot nyújtott be az erdélyi agrárreform módosításáról, a kisajátítások után az állam által teljesítendő fizetés tekintetében. A szenátus megszakította a miniszter javaslatát. Ezután a szenátus tagjai a bizottságokba vonultak vissza. Fél ötkor ismét megnyitotta Pherekide elnök a gyűlést, mire a szenátus tagjainak lelkes éljenzése között Bratianu Jonel miniszterelnök lépett a terembe. Azonnal szólásra is jelentkezett. Hosszabb beszédben ismertette Románia külpolitikai helyzetét és a genoui konferencia eredményeit. Rámutatott arra a kiváló szerepre, amelyet a kisantant és elsősorban Románia delegációja a szövetségesek között felmerült nézeteltérések eloszlatása körül szerzett. Kiemelte azt a tényt is, hogy Románia sikerrel védelmezte még függetlenségét. Visszautasított több olyan kísérletet, amelyek szuverenitásával és nemzeti érdekeivel ellentétben állottak.

Adórazzia a piacon

Szigoru intézkedés az árusok ellen.

Ugy látszik az aradi piaci árusok nem nagyon respektálják a II. osztályú kereseti adórt és a forgalmi adó fizetéséről szóló rendelkezéseket, mert most a pénzügyigazgatóság igen szigorú rendszabályokat léptet életbe egy most érkezett pénzügyminiszteri rendelet alapján az ezeket a rendelkezéseket nem respektáló piaci árusok ellen. A piacokon adórazziákat fogynak rendezni és amelyek piaci árus nem tudja igazolni, hogy úgy a harmadik osztályú adójának, mint a forgalmi adónak a befizetésével rendelben van, annak a helyszínén fogják azonnal megállapítani a pénzügyi ellenőrző közegek az adó járt és rögton be is fogják hajtani rajta az esedékes összeget. Amenny nyíltan a piaci árus készpénz hiányában nem fizethetné ki azonnal a rá kirótt adót, ottlevő árujából fogynak amnyi értékűt elvenni, amennyi a befizetendő adó összege.

Nines strand.

(A Maros ettakarta a homokot.)

— Hála istennek — sóhajtanak fel a földes gazdák — beköszöntött a várva várt eső.

— Hála istennek — mondják örömmel a háziasszonyok — olcsóbb lesz a zöldség, a tej, a vaj, olcsóbb lesz minden, mert esik az eső.

Örül mindenki, boldog mindenki, csak a strandok szenvedélyes látogatói boldogtalanok. Sólajtanak ők is, de elkeseredésükben, amikor ránéznek a Maros hömpölygő hullámaira, amelyek irigyen takarták be a Neptun-füldő homokját, ahol más években ilyenkor már gyönyörködhet a strandruháig felöltözött hol-

Ezután Dimitru szenátor felolvasta bizalmi indítványát, amely szerint a szenátus tudomásul vette Bratianu miniszterelnök előterjesztéseit és bizalmat szavazott neki. Bucureanu dorohi szenátor bizalmatlansági indítványt akart benyújtani. Erre nagy zaj tört ki minden oldalon, mire elnök megvonta tőle a szót. Miromescu liberális párti szenátor tiltakozott az elnök eljárása ellen. Guth szenátor Bucureanut ki akarta tiszkolni a tereméből, mire nagy zaj és mozgás keletkezett. A nagy zaj lecsillapnlása után hozzáfogtak az agrárreform tárgyalásához.

Pella előadó ismertette a javaslatot hosszabb beszédben. Majd Constantinescu emelkedett szólásra, aki indokolta a javaslat egyes pontjait. Marinescu szenátor vehemens beszédet mondott. Kifejtette, hogy már 29 éve tagja a liberális pártnak, mindamellett tiltakozik az ellen az eljárás ellen, hogy egy ilyen fontos javaslatot előzőleg nem közöltek a szenátorokkal, akik egészen tájékozatlanok vele szemben. Ezután az ülést elnapolták. (Rador.)

gyekben, akik viszont boldogan sütkéreztek a forró homokon a kíváncsi és gyönyörködő pillantások keresztüze alatt. Az égboltszatot sűrű fellegek borítják. Az eső permetezik. A gazdák, a háziasszonyok örülnek, csak a strandolni vágyakozók nézik szomorúan a Neptun-füldő homokos talajának vízzel borított helyét.

Meglopott főorvos.

(Bradean Athanas dr. kalandja a vonaton.)

Kellemetlen kalandja volt tegnapelőtt dr. Bradean Athanas megyei főorvosnak. A hegylajai villamosvasutal Radnára akart utazni. Jegyét meg is váltotta és amikor fel akart szállni a villamosra, a tolongásban két 24 év körüli fiatalember több ízben meglökte. A főorvos rá is szólt egyszer a tolongó fiatalemberekre, akiknek egyike emek dacára néhány pillanat múlva ismét meglökte a főorvost és ekkor dr. Bradean Athanas egy ütést is érzett a bal oldalán, de mert ekkor már bejutott a villamosvasuti kocsiba, igyekezett helyet biztosítani magának és elfelejtette, hogy éppen az előb ütést kapott. Amikor már leült, a belső zsebébe nyúlt és akkor vette észre, hogy hiányzik az 1500 leit, két fényképes igazolványt és több fontos iratot tartalmazó tárcája. A főorvos azonnal leszállt a villamosról és az állomáson tartózkodó Cure rendőrtisztnek bejelentette az esetet, aki azonnal megindította a nyomozást, azonban eredménytelen maradt minden fáradozása. A főorvosra nézve annál kellemetlenebb volt a tárcsa elvesztése, mert az abban levő pénzösszezből akarta kifizetni radnai szőlőjének munkásait, a benne levő okmányok pedig reá nézve rendkívül fontosak és pótolhatatlanok. Dr. Bradean Athanas megyei főorvos most arra kéri a tárcsa elemelőjét, hogy legalább az igazolványait és az

iratokat juttassa vissza hozzá, a pénzt és a tárcát megtarthatja magának.

Angol-francia szövetség

(A franciák emennek Hágába.)

LONDON. Poincaré tiszteletére tegnap bankettet rendeztek, amelyen lord Derby mondott felköszöntőt. Kijelentette, hogy mindenkor hűve volt az angol-francia szövetségnek és ragaszkodik ahhoz a felfogásához, hogy a szövetségnek mielőbb létre kell jönni, mert a francia és az angol nép kívánja a bajtársi kapcsolatot és annak megerősítését.

PÁRIS. A minisztertanács holnap tanácskozik arról, hogy Franciaország hivatalosan résztvegyen-e Hágában, vagy a tanulmányi bizottságot hazatérésre utasítsa? Ugy látszik Poincarenek az a felfogása, hogy Franciaországnak hivatalosan részt kell vennie a konferencián, de bizonyos feltételek mellett. Hivatalos körökben rámutatnak arra, hogy ez a felfogás nem a Londonban folytatott megbeszélések következménye.

LONDON. Lloyd George, Balfour és Poincaré az angol-francia szövetségről és a jóvátétel kérdéséről tanácskoznak. Az angolok kijelentették, hogy a szövetség dolgában nem tehetnek semmit, amíg a Franciaország és Anglia között fennálló ellentéteket el nem simították. A jóvátételre nézve abban állapodtak meg, hogy a jóvátételi bizottság tanulmányozni fogja azt a kérdést, miként lehetne rendezni a német pénzügyeket.

A városi kertészet.

(Olcsóbb minden, mint a piacon.)

A városi Kertészet elárúsító bódéja minden évben nagy konkurenciát jelentett a métegrágát árúsító piaci kofáknak. Munkatársunk beszélgetést folytatott Popp Constantinn városi tanácsnokkal, aki a város gazdasági ügyeit intézi és azt a felvilágosítást kapta, hogy a kertészet bódéjában különösen zöldségfélék nagy mennyiségben állanak a közönség rendelkezésére. Az árak a város bódéjában jóval olcsóbbak, mint a piacon. A városi kertészetben a termés szép eredménnyel kecsegtet. Az esőzések a burgonyának és kukoricának sokat használtak. A paprika és uborka szintén szépen fejlődik. Az eső kizárólag a máknak ártott. Dinyvéből és tökből bő termésre van kilátás. A munkálatoknak nagy nehézségekkel kell megküzdeni, mert a mezei munkára való tekintettel nehéz napszamosokat szerezni. A városi tanács elhatározta, hogy a férfi munkások napibéréit 20 leiről 25 leire és a női munkásokat pedig 15 leiről 20 leire emeli fel.

HIREK.

Károly trónörökös Aradon.

(A bucaresti autókлуб turantja.)

A megyei prefektura ma értesítést kapott a bucaresti autókclub vezetésétől, hogy a napokban kezdődött automobilverseny résztvevői 21-én reggel hat és kilenc óra között érkeznek Timisoara felől az ujaradi hidon keresztül és a Piata Avram Jancun (Szabadság-téren), a Bulevardul Regina Marian (Andrássy-téren), a Bulevardul Regele Ferdinandon (József főherceg-úton és Boros Beni-téren) át fognak tovább haladni, majd pedig a Calea Bihorulion (Nagyvárad-úton) keresztül fogják Aradot elhagyni. A versenyzők Oradea-mare felé veszik további útjukat. A versenyzők mintegy hatvan autóbusszal érkeznek. Az autók egyikén jön Károly trónörökös Öfensége is.

— A királyi család Erdélyben. Bucaresti. A királyi család a közeli napokban Sibiuba utazik, hogy részt vegyen a katonai iskola záróvizsgálatain. (Rador.)

— Cífolják a bolgár király lemondását. Szófia. A Bolgár Távirati Iroda megcáfolja a Boris király lemondásáról elterjedt híreket. (Rador.)

— A miniszter módosította a város költségvetését. A város vezetésének megbízásából Berzován János főszámvevő Bucarestbe utazott, hogy a belügyminisztériumtól elhozza a jóváhagyott költségvetést. A főszámvevő ma érkezett haza Bucarestből, a költségvetés jóváhagyását azonban nem hozta magával, mert a belügyminiszter lényeges módosítást eszközölt rajta. A költségvetést átdolgozva újból fel kell terjeszteni jóváhagyás végett.

— Regatbéli tanítók Aradon. A megyei prefektura értesítést kapott, hogy július másodikán 200 régi királyságbeli tanító és tanítónő érkezik Aradra. A regatbéli elemi iskolai tanítók egész Erdélyt bejárják tanulmányutjuk alkalmából és meglátogatják Aradról Minist (Ménest) is.

— Gyorsabban járnak a vonatok. Bucaresti. A CFR. vezérigazgatóságán tartott tegnapi gyűlésen a vonatok menetsebességének fokozásáról volt a vita. A menetsebességet oly mértékben akarják fokozni, amilyen mértékben az alépítvények állapota javul.

— Főorvosok értekezlete. A megyei orvosi hivatalhoz ma távirati rendelet érkezett, amely szerint az összes megyei főorvosoknak 22-ére Clujon (Kolozsváron) értekezletre kell összegyűlniök. Az értekezleten, melyen az erdélyi egészségügyi főfelügyelő fog elnökölni, valószínűleg az erdélyi egészségügyi szolgálat módosításáról lesz szó.

— A kávéházi és vendéglői árak maximálása. Dr. Robu János főpolgármester felhívására Pocioian János első kerületi előljáró elkészítette a kávéházi és vendéglői ármaximálások tervezetét. A főpolgármester úgy határozott, hogy az árak meghatározásánál alkalmazkodik a timisoarai kávéházi és vendéglői ármaximális árakhoz. Ebben az irányban ma telefonon beszélgetést folytatott a timisoarai főpolgármesterrel, aki megígérte, hogy az ottani maximális ártáblázatot átküldi Aradra.

Érettségi vizsgálatok a kat. főgimnáziumban

(Csütörtökön vagy pénteken kezdődnek.)

A római katolikus főgimnázium érettségi vizsgálatának megkezdését eredetileg e hónap tizenkilencedikére tűzte ki a főgimnázium igazgatósága, azonban amiatt a körülmény miatt, hogy Petrovici timisoarai tankerületi főigazgató a Moise Nicoara liceum érettségi vizsgálatán van még mindig elfoglalva, a kitűzött terminust nem tarthatták be. A katolikus főgimnázium érettségi vizsgálatai csak akkor fognak megkezdődni, amikor a Moise Nicoara liceumban befejeződtek az érettségi vizsgálatok. A katolikus főgimnázium közlése szerint valószínű, hogy a holnapi nap folyamán befejeződnek az állami

— Hetenként egy tárgyalási nap a bíróságon. Julius elsejétől kezdődőleg az aradi törvényszéken egy büntető, egy polgári tanács és a vádtanács fog működni mint szüneti tanács. Ezek a tanácsok hetenként egyszer fognak tárgyalni.

— Tisza hátrahagyott írásait kiadják. Budapest. A tudományos Akadémia vegyes Tisza-bizottsága Berzeviczy Albert elnöklésével ülést tartott és azon elhatározta, hogy a Tisza István emlékbizottság kezdeményezésére és anyagi támogatásával kiadja Tisza István gróf posthumus munkáit. Hátrahagyott írások között szerepelnek Tisza István levelezései, politikai vonatkozású feljegyzései, valamint fiatal korában, az egyházpolitikai harc idején vezetett naplója. A feljegyzések legérdekesebb része a világháború idejéből való. A feljegyzések ezen része Tisza István minisztertársai előtt is ismeretlen volt. Ezek között a legfontosabbak a volt központi hatalmak vezetőivel, a német császárral, a német kancellárral és a német kormány elnökével folytatott beszélgetések feljegyzései.

— Eljegyzés. Neuländer Idus (Arad) és Schleiffer Dávid (Romoli) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Állami munkaközvetítés. Az aradi állami munkaközvetítő hivatal vezetője ma a következőket közli az érdekeltekkel: Állást nyerhetnek: 2 asztalossegéd, 3 kovács, 2 minden, 1 bogár, 1 cipész, 1 nőiszabó, tanonc, 1 borbélysegéd és 1 fűtő. Az állásokat elfoglalni óhajtok személyesen jelentkezzenek a munkaközvetítő hivatalban Bul. Carol I. (Erzsébet-lőru) 16., ahol mindennemű felvilágosítást megkapnak.

— Per a hagyaték miatt. Indrea Sára aradmegyei asszony pert indított Ádám nevű öccse ellen, mivel az atyjuk halála után két pár ökröt és sok más ingóságot elvitt a szülei háztól és azt nem akarta nővérenek visszaadni, noha atyjuk végrendeletében ő szerepel mint a kérdéses ingók jogos örököse. Az alperes az ügy mai tárgyalásán azzal védkezett, hogy atyja halálos ágyán neki hagyta az állatokat és dolgokat. A bíróság erre vonatkozólag több tanút hallgatott ki, azonban ezek vallomása után sem látván befizonyítottat az állatokat, hogy az alperes állításai megfelelnek a tényeknek, helyt adott a felperes keresetének és Indrea Ádámot kötelezte

liceum érettségi vizsgálatát és így Petrovici főigazgató már csütörtökön résztvehet a katolikus főgimnázium tanulói vizsgálatán. A katolikus főgimnázium igazgatósága úgy tervezi, hogy szép idő esetén csütörtökön a főgimnázium évzáró tornanapját tartanák meg és a következő napon, tehát pénteken kezdenék meg az érettségi vizsgálatokat. Amennyiben azonban csütörtökön kedvezőtlen lenne az időjárás és a főigazgató már nem volna többé elfoglalva a Moise Nicoara liceumban, ez esetben már csütörtökön megkezdődnek az érettségi vizsgálatok.

— az ökrök és ingóságok azonnali visszaadására.

— Vizsgálat egy asszony ellen. A cinteai csendőrség jelentést tett az aradi ügyészségnek, hogy Petre Marinca ottani asszony koraszülött halott gyermeket hozott világra. Tekintettel arra, hogy a hatósági orvos az eset lefolyását gyanusnak találta, az ügyészség elrendelte a vizsgálatot.

— Tífuszjárvány Miskolcon. Budapest. Az utóbbi időben Miskolcon nagyarányú hasztífuszjárvány lépett fel. Egy hónap alatt 350-en betegedtek meg, akik közül 22-en meghaltak. A hirtelen fellépő járványnak okául a városi vízművek megfertőzött vizét tartják. A város vezetésége megtette az övintézkedéseket. Amerikában használt klórmésszel végezték a fertőtlenítéseket, amely a baktériumokat tíz nap alatt elpusztította és így a dühöngő járvány minden átmenet nélkül megszűnt.

— Az Aradi Atlétikai Club f. hó 25-én országos atlétikai versenyt rendez sporttelepén. A versenyen Erdély és Bánát összes neves atlétái résztvesznek, ami a viadal sportértékét eleve biztosítja.

— Új levegőt hoz Aradra a Clujon megjelenő „Oylikos” című szatirikus hetilap, amely nivójával és szerkesztőségével fölülte áll a vidéki riportlapoknak. Az e heti szám a következő aradi szenzációkat tartalmazza: Majdnem letartóztatták René pármái herceget. Péchy Erzsikutyakorbáccsal fenyegeti a lapszerkesztőket. Pofon, mint nászajándék. Harcias detektívne, aki egy egész ház lakóit végigverte. Ezenkívül szenzációs kirokik és tréfák. Egy szám ára 4 lei.

— Amikor elszakad a komp kötele. Még 1920. tavaszán történt, hogy a szemlaci komp kötele leszakadt és ennek folytán a komp feloldatra dőlt. Pincés Conrad odavaló gazdálkodó lova ekkor a Marosba esett és megfulladt. Pincés 20.000 lejt követelt a lováért és keresetével az aradi törvényszékhez fordult, amely a mai napon meg is ítélte neki a kérdéses összeget.

— Emberölés a vadászat után. Chrican János aradmegyei gazda tavaly májusban vadászatot volt. Hazatérte menet meghallotta, hogy a házájában valami mozog. Amint ő állította, erre nagyon megijedt és a nála levő puskával befelelt a búzába. Egyik szomszédját találta el, aki

néhány nap alatt belehalt sérüléseibe. Chrican annakidején az aradi törvényszék három havi fogházbüntetésre ítélte. Ma érkezett meg a timisoarai tábla ítélete, amely az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

— A női felső kereskedelmi érettségi biztosa. A női felső kereskedelmi iskolában e hónap 22-én kezdődnek az érettségi vizsgálatok. Az iskolában harmincnyolc tanuló érettségizik az idén. A közoktatásügyi miniszter Mihulin Miklós liceumi igazgatót nevezte ki a női felsőkereskedelmi iskola érettségi biztosa.

— AMTE. országos kerékpárversenye június 25-én, vasárnap d. u. 3 órai kezdettel a vári fásorban. Erdekess verseny kínálkozik, mivel számos vidéki nevezés érkezett.

— A szerződési illetékek befizetése. Az aradi pénzügyigazgatóság rendeletet kapott a pénzügyminisztériumtól, amely szerint a jövőben a bányavállalatok, erdőkitermelő társaságok, cégek, ha bérleti szerződést kötnek, az ezután járó illetéket nem a szerződés megkötésekor, hanem csak a bérlet első részletének megfizetésekor kötelesek befizetni az állampénztárba.

— Szemere Miklós törvénytelen leánya. Bécs. Szemere Miklós törvénytelen leányának Sieding Flórentinnak hagyatéki pörében a másodfokú bíróság megállapította, hogy miután Szemere végrendelet nélkül halt meg, törvénytelen gyermekének megfelelő hozományra van igénye. Sieding Flórentin így védje az eddigi ötmillió korona helyett kétszázmillió koronát követel az örökségből.

— Elítélt halottrabló. Egy aradi fiatalember nagynénje halála után betört annak lakásába és onnan az ott levő összes ingóságokat ellopta. Bűnéért ma vonta felelősségre az aradi büntetőtörvényszék, amely a tanúk kihallgatása után 2 évi fegyházra ítélte a fiatal bűnöst.

— Utilevelek. Az aradi államrendőrség utlevélosztályán a következők vehetik át kész utleveleiket: Szabó Mária, Helmer Miklósné, Abonyi Akos, Székely Andorné, Lőcs Rezső, Feigl Ignácné, Korom József, Újvárosi Gyula, Torma József, Weisz Izso és neje, Rimanóczy Lujza, Helmer Fidelné, Pongrácz Pál, Salamon Samu, Kugel Sámuelné, Singer Jánosné, Mézesi Andorné, Karácsonyi Sándor, Geller Aliz, özv. Marschall Lajosné és Rózsai Pálné.

— Aradon elfogott szélhámos. Az aradi sziguranca detektívjei tegnap este letartóztatták Winkler Salamont oradea-marei (nagyvárad) illetőségű lakost, aki különböző szélhámosságokat követett el. Az aradi sziguranca az oradea-marei rendőrség közövése alapján tartóztatta le. Megmotozása alkalmával 1 és fél millió magyar koronát és 700 ezer lejt találtak nála. Winkler Salamont a mai nap folyamán átszállították Oradea-marera.

— A berlini orosz palota. Berlin. A német kormány megvásárolta az orosz kormánytól a berlini orosz nagykövetség palotáját. A cári család hozzátartozói tiltakoznak a vásár ellen, mert az épületet, mint I. Lipót cár által szerzett ingatlant a Romanov család magántulajdonának tekintik.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Június 20.)
Dolár 153, márká 0.50, sokol 3,
dinár 2.20, magyar korona 0.18,
budapesti kifizetés 5.85, bécsi ki-
fizetés 95, berlini kifizetés 0.50,
prágai kifizetés 3.03, francia
frank 14.

Zürichi nyitás. (Június 20.)
Berlin 162, Newyork 529, Milano
2537.5, Prága 1005, Budapest
150, Zágráb 177.50, Bucurest —,
Varsó 12, Bécs 4, lebélyezett
osztrák korona 4.25.

Budapesti nyitás. (Június 20.)
Dollár 900, márká 289, leu 590,
sokol 1764, dinár 1188.

Zürichi zárlat. (Június 20.)
Berlin 164, Amsterdam 202.50,
Newyork 529.50, London 23.23,
Páris 45.20, Milano 25.55, Prága
10.05, Budapest 57, Zágráb
177.50, Bécs 3.75, osztrák lebé-
lyezett korona 4.

Budapesti zárlat. (Június 20.)
Napoleon d'Or 3540, angol font
4100, dollár 925, francia frank
78.50, márká 2.94, lira 44.25, osz-
trák korona 5.90, leu 6.05, sokol
17.96, dinár 12.00, lengyel márká
22.50.

LEGUJABB.

Dohánygyári sztrájk.

Budapest. A lágymányosi do-
hánygyár kétezer munkása sztrájk-
ba lépett. A sztrájknak az az oka,
hogy a munkások bérköveteléseit
nem teljesítették abban a mérték-
ben, amint azt a munkások kíván-
ták. A sztrájkolók példásan visel-
kednek. Eddig semmiféle rendzavá-
rás nem történt.

Pokolgép robbanás

Hamburg. A csomagposta híva-
talban egy csomagban elhelyezett
pokolgép felrobbant, amely Páris-
ba volt címezve. A csomagok kö-
ről foglalkozkodó tisztviselők kö-
zül kettő súlyosan megsebesült. A
rendőrség azt gyanítja, hogy több
olyan csomagot adtak fel, amely
pokolgépeket tartalmaz.

Csernoch jubileuma.

Budapest. Horthy Miklós Kor-
mányzó üdvözlő táviratot intézett
Csernoch hercegprímáshoz, szüle-
tésének hetvenedik évfordulója al-
kalmából. A távirat tartalma a kö-
vetkező:

— Az Isteni gondviselés kegyel-
méből Főmagasságod ma üli meg-
születésének hetvenedik évforduló-
ját. Örömmel ragadom meg az al-
kalmat, hogy szívből jövő szeren-
cseskívánataimmal felkeressem és
azon óhajomat nyilvánítsam, hogy
a haza és egyház javára és dísze-
re a Mindenható még sok évig tartsa
meg.

Üzent-e a Mars? Marconi kísérlete a drót- nélkül.

Vasárnap, június 18-a szenzá-
ciósan érdekes napja volt a csilla-
gászatnak, de a laikust sem nagy-
ta hidegen az izgató kérdés: vajon
üzent-e e napon a vörös bolygó a
földieknek, hogy ott is él ember,
ott is dobog szív, és ott is van sze-
relem, mint a mi szép csillagun-
kon, a mit siralomölgyének szo-
kás nevezni. Egyelőre csak annyi
bizonyos, hogy a Mars naponkint
máshélmillió kilométerrel közeledik
felénk és hogy vasárnap este tizen
egy órakor a szomszédságunkba
került, potom hatvanmillelmillió
kilométernyire, ami igazán csekély,
ség, ha tekintetbe vesszük, hogy
néha négyszázmillió kilométerre is
elkerül bennünket. És bizonyos,
hogy Marconi mester, a tudós ró-
mai szenátor komoly arccal figyel-
te a drótnélküli: vajon üzent-e va-
lamit a titokzatos planéta?

A kérdés különben nem is olyan
fantasztikus, mint a milyennek lát-
szik. Két évvel ezelőtt a világ min-
den táján különféle feltűnő hang-

hullámokat fogtak föl, melyeket
nem lehetett a rendes, megszokott
hangforrásokéval összehasonlítani.
Akkor némelyek úgy magyaráz-
ták, hogy esetleg légköri zavarok
vagy a nap kiférései következté-
ben voltak észlelhetők e hullámok.
Ezzel szemben mások azt erősít-
gették, hogy e jelzéseknek, alig
hogy megkezdődtek, nyomban vé-
gük szakadt, a hivatkozott zavaró
körülmények ellenben folytatódag
tovább is fönforogtak. Nem lehe-
tetlen tehát, hogy a felfogott hullá-
mok tényleges kísérlet volt a mars
beliek részéről, hogy velünk össze-
köttesse lépjenek. Ha ezt a ki-
sérletet meg akarták újítani, kitűnő
alkalomnak kínálkozott a vasár-
nap est. Flammarion hiszi, hogy
van élet a Marson. Maconinak talán
sikertült meggyőződnie róla. Eddig
azonban nem érkezett jelentés ar-
ról, vajon sikerült-e Marconinak
felfogni valami üzenetet, amit a
Marsról küldtek hozzánk.

Mozi.

Amerikai film-attrakció az 'Apolló
músan. „Egy cocotte karmaiban“
címen mutatja be az Apolló színház
szerdai bemutatóján az amerikai
filmgyártás egyik legszebben és
legművésziesebben kiállított film-
remekét. A magasabb körök ener-
giát és tisztán az etikett és társada-
lom szabályainak szentelt életében
gyakorta adódik az élet mélyebb ér-
telmeinek felszínre töréséből fakadó
tragédia. Ilyen tragédia az alapgon-
dolata a fenti címmel megalkotott
szennációs amerikai film is. A sze-
replő művészek mindegyike ékessé-
ge az amerikai filmművészetnek.

„Demidoff hercegnő“ az Uránia
músan. Kedden vetítette első iz-
ben az Uránia azt a hatalmas orosz-
lengyel témájú képet, melynek érde-
kességét nagyban növeli a szláv vi-
lághírű mánás-élet hű visszaadása.
Lya Mara hatalmas művészete óriási
konturokban alakult ki és páratlan
realitással testesítette meg folytonos
szenvédéseknél kiszolgáltatott és
bűnben, fertőben is tisztán megma-
radt Demidoff hercegnő ártatlan
egyénségét. A film kiállításán lát-
szik, hogy a filmgyár különös gon-
dot fordított arra, hogy ezt a vég-
telen hálás témát megfelelő feldolgo-
zásban mutassa be. A káprázatosan
fényes kép szerdán és csütörtökön
marad még az Uránia músan.

Lengyelvér-repriz az Apolló mű-
san. Hirt adtunk már, hogy
Eschruthi Natálie világhírűvé vált
regényének filmje: a Lengyelvér pén-
teken a közönség kívánságára rep-
rizre kerül az Apollóban. A kép, a
mely Pakots József nagyszerű fel-
dolgozásában, a legkiválóbb ma-
gyar filmművészekkel készült, az
első bemutatón óriási sikert ara-
tott és ma már általános érdeklődés

előzi meg a pénteki bemutatót is.
A főszerepben Petrovich Szvetiszláv
a világhírűvé vált magyar filmmű-
vész nyújt feledhetetlen alakítást, de
hozzámértő partner az ugyancsak
világhírű Bojda Juci.

A belgrádi királyi nászról ké-
szült felvételek, amelyek iránt óriási
érdeklődést tanúsít a közönség, a
napokban kerül bemutatásra az
Apolló színházban. A belgrádi vi-
lágszeri híressé vált pompás ese-
mények precíz és valóban értékes
képekben kerülnek bemutatásra.

Irodalom és művészet.

A nyári szinkör heti műsora.
Szerdán: Tosca, Mader Raoul ve-
zetése mellett a m. kir. Operaház
együttesének vendégjátéka. Csüt-
örtökön: Bohémek, Mader Raul ve-
zetése mellett a m. kir. Operaház
együttesének vendégjátéka. Pén-
teken: Faust, Mader Raul vezetése
mellett a m. kir. Operaház együtte-
sének vendégjátéka. Szombaton: Ri-
goletto, Mader Raul vezetése mel-
lett a m. kir. Operaház együttesé-
nek vendégjátéka. Vasárnap este:
Notredami toronyőr.

Román művészek hangversenye.
Tegnap este tartotta hangversenyt
a Kulturpalota nagytermében a
Stoicescu István zeneiskolai igaz-
gató vezetése alatt álló bucarestii
zeneiskola három most végzett nő-
vendéke. Elefterescu szopránénekes-
nő szépen iskolázott, színpompás
hangja, Andreescu hőstenorja és
Teodorian nagyszerű baritonja ki-
tűnően érvényesült az előadott áriák-
ban és dalokban. Músorukon szere-
peltek Massenet, Gounod, Puccini,
Haendel, Schumann, Bredicanu és
Eliade legszebb művei. Az énekszá-
mok művészi zongorakíséretét

Teodosiu zongoraművész látta el
stílusosan. A kitűnő, fiatal román
művészek hangversenyének szép er-
kölcsei és anyagi sikere volt.

A színházi iroda hírei. A m. kir.
Opera együttese Mader Raoul ve-
zetésével szerdán Puccini világhírű
operájában, a Toscában folytatja
nagysikerű fellépését. Toscát Medek
Anna, Cavaradossit Székelyhidi Fe-
renc dr., Scarpiát Somló József és
a sekrestyést Kálmán Oszkár énekli.
A zenekar, a filharmonikusok szí-
ves közreműködésével, negyven tag-
ból áll, Mader Raoul, az Operaház
főzeneigazgatójával az élén. Csüt-
örtökön este Bohémek kerül színre
ismét az Operaház kitűnő ensemb-
léjével. Mimit ez alkalommal Berg
Ida, a bucaresti Operaház első kolo-
ratur énekesnője énekli, akit szeptem-
bertől a m. kir. Operaház tagjainak
sorába szerződtetett. Musettet Kár-
mán Gizi, Rudolfot Somló József,
Coleint Kálmán Oszkár, a pesti
Opera kitűnőségei éneklik. Az ope-
rát Mader Raoul főzeneigazgató ve-
zényli. Pénteken Faust kerül színre,
amelyben az összes főszerepeket ven-
dégek játsák. Margaretát Medek
Anna, Faustot Székelyhidi, Meis-
töt Kálmán Oszkár, Valentint Palló
Imre. Szombaton este lesz Rigoletto
ban bucsufellépők az Operaház
tagjainak. A címszerepet Palló Imre,
míg a többi főszerepeket Reyner
Kató, Kálmán Oszkár, Somló Jó-
zsef éneklik. Az operát Mader Raoul
dirigálja. Jegyek az összes opera-
előadásokra felemelt helyárakkal a
téli színház pénztáránál válthatók.
— A notredami toronyőr, Sardou
hatalmas és rendkívül érdekesítő
színművére készül a társulat sze-
mélyzete. A darabban csaknem az
egész társulat el van foglalva és tíz
nap óta állandóan ezt a darabot pró-
bálják. A notredami toronyőr első
előadása vasárnap este lesz. Jegyek
az előadásra rendes helyárakkal, a
téli színház pénztáránál válthatók.

Apró históriák.

Valuta. Aradi bankkörökben be-
szélték: Az iskolában mindig azzal
magyarázta a tanár ur a matematika
órán a kamatos-kamat számítás rej-
telmeit, hogy ha valaki Krisztus-
születésekor egy bankban elhelye-
zett volna egy fillért valamely kései
unokája részére, az ma olyan ösz-
szegre rugna kamatos kamataival,
hogy milliókat kapna kézhez a kései
ükunoka. Nos — így beszélnek —
tényleg akadt egy gondos ós, aki le-
tett annak idején egy fillért a Wiener
Bankvereinnál, hogy 1922. június-
ban fizessék ki leszármazottjának. A
dédunoka most jelentkezett a
pénzért.

A Wiener Bankverein pénztárosa
pedig számolt . . . számolt . . . ka-
matos-kamatokat . . . és visszaadta
— a fillért: egy svájci centimet.

Az unoka pedig tisztelteti az ük-
apja nagy eszt.

LENGYELVÉR I. része

pénteken
és
szombaton

az APOLLO-ban

Utlevelekre visumot, külföldieknek utlevelet Címj (Kolezsvárról) vagy Bucurestiből hetenként négyszer közlismert pontossággal a „Kelet” hirlapiroda szerezt.

A hercegné barátja

(Joachim porosz herceg özvegyének „bárója”)

Vilmos excelszár legifjabb fia, Joachim herceg boldogtalan házassága miatt tudvalevőleg öngyilkos lett. Az öngyilkosság azonban nem zavarta fiatal özvegyét szerepni kalandjaiban. Egyik barátja, akivel férje öngyilkossága után ismerkedett meg és igen intim viszonyba lépett, Demuth-Strömer Károly „báró” volt, akivel el is akarta magát hivatalosan jegyezni, ha közbe nem avatkozott volna a berlini bíróság. A „báró”-ról ugyanis kiderült, hogy nagystilű svájk, aki a világháború alatt katonaszökevény volt, majd a saját szakálára bárósította magát, csalások útján repülőgépgyárat alapított. Baden-Badenben előkelő világot, majd egy mecklenburgi lovagi birtokot vásárolt, Hamburgban verseyistállót tartott stb. A szélhámos úgy került a törvény kezére, hogy a berlini Hotel Zentral portásai feljelentette csalás miatt. A hercegné barátja ugyanis „hirtelen” pénzzavarában 20.000 márka kölcsönt vett fel a portástól, amelyért egy csekket állított ki, bár fedezete nem volt. Így azután megindult a lavina és kiderültek összes csalásai. A vizsgálat megállapította, hogy nem is báró és hogy egész ekszisztenciája nagystilű csaláson épült föl. A berlini tárgyalást félbeszakították, mert ügyvédjei kérték elmebeli állapotának megfigyelését, mivel a hercegné barátja minden jel szerint beszámíthatatlan.

T szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

Consulat: Dr. Román Mager.

NYILTÉR.

Az utas rovat alatt közölhetők nem vártalmú felhívások.

Köszönetnyilvánítás.

Felejtethetetlen emlékü drága jó barátunk, illetve testvérünk.

Abonyi Vilmos

elhunyta alkalmából mindazoknak, kik temetésén résztvettek és nehéz óráinkban vigasztalással felkésztettek, ravatalára hozszozt és virágcsokrokat helyeztek, ezúton mondunk hála-köszönetet.

Arad, 1922. június hó 20.

Abonyi Árpád és neje
szül. Csobán Mária.

Egyemeletes elsőrendű bérház központban eladó.

Értekezhetni: 2810

Dr. Szalai Vilmos

Ügyvédi irodájában.

Bul. Regele-Ferdinand (Jézusf. hgy-ut) No. 18.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetésre ára 75 bant.

Vastagabb betűvel 1 betű 50 bant.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vehetjük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 30 szótól 7 betűig.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét amelyik tartalmánál fogva eredeti stílusában nem közzétehető megváltoztassa.

Alkalmazás.

ÜGYES SZOBALÉANY asztalokra felvétel. Cím a kiadóban. 500

NEGY középiskolát végzett fru. kinek jó írása van, mint gyakornok alkalmazást nyer. Ajánlatok „Kelet” jellegre a kiadóba kéretnek. 3500

BRÁDRA KERESSEK egy ügyes fiatal fűszeres segédet július elsejére. Román nyelv kívánatik. Berkovits H. 2791

FÜSZERÜZLETBEN jártas kiszolgálónő állást keres. Cím a kiadóban. 2816

TISZTESSÉGES, megbízható, mindenféle főzőnő felvétetik vidéki magános urakhoz. Cím a kiadóban. 2817

FÜSZER és csomago szakmában jártas kereskedő segéd állást keres. Cím a kiadóban. 2822

PESZTRA kerestetik előkelő román házhoz jó fizetéssel. Cím Wallinger hirdetőjében. 12362

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik háztartás összes ágazataiban jártas intelligens megbízható nő. Vidékre megy. Cím Wallinger hirdetőjében. 12361

GYAKORNOK fizetéssel fakeskedésben felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2809

SZOLID felszolgálónő felvétetik a Motor-vendéglőbe Calea Radnei (Radnai-ut) 3. 2807

HÁZVEZETŐNŐT keres idősebb magános orvos vidékre. Cím: Arad, Str. Mijlocul (Közép-u.) 17c. Berkes. 12362

ÜGYES engrossista fűszeressegéd felvétetik Ehrenfeldnél. 2804

Vétel és eladás.

JÉGSZEKRÉNY, nagy, mészárosoknak és henteseknek megfelelő eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12362

MINDENKINEL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat, perzsa, szmírna, argamant-szönyegekért, török kendőkért, antik és modern bútorokért, zongorákért, modern és antik dísz tárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsű relikviáért. Szépművészeti Salon Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortu'ay-palota. 11911

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, figurákat, vázákat, szobrokat japán és kínai dolgokat, antik bútorokat, festményeket, mindenféle ezüst tárgyakat, perzsa és szmírna-szönyegekért, dísz tárgyakat és egyéb gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bul. Regina Maria 20. Fischer Eliza-palota) Alkalmi ajándékok dus bevételei forrása. 11691

NYARI IDÉNYRE gtenadnók és mosóárak olcsón szerezhetők be Strasser divatruházában, szemben a Luthera-nus-templommal. 2516

ELADÓ volt „Fehér Kereszt” portáléja 80 négyzetméter vasredőnyvel. Cím Wallinger hirdetőjében. 12362

ELKÖLTÖZÉS MIATT antique asztalok, két antique karszék és egyéb bútorok eladók Str. Clesoa (Szent László-utca) 2. sz. a földszint. 2822

STELZHAMMER pianino, rövid rőngör, mindkettő karszék, fekete, eladó Tri-bunul Axente (Damjanich-utca) 14. 11804

EHREBAHR-ZONGORA, alig használt, eladó. Bővebbet Wallinger hirdetőjében. 12361

FERFI-SZOBÁ, bőrgarnitúra, szalongo-garnitúra eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12361

GRAMMOPON óriási, kettős hangú, elsőrendű gyártmány, művész-lemezekkel, fényezett csukott mozdószelekrény, asztal, antik fali tükör és pálinkás szerviz eladó, Piața Imperial Traian No. 2. I. 4. (Attila-tér) d. u. 5-7-ig. 9815

TÜKRÖT, tükörveget vesz Első Aradi Tükörgyár, Str. Colonel Paulian (Fábián László-utca) 2. 2810

ELADÓ egy zongora braunschweigi, Winkelmann-féle gyártmány, angol mechanika. Egy elsőrendű harmonium és egy ezüst evőeszköz készlet. Strada Unirei (Fábián Gábor-u.) 2. 2811

GÁZRESÓ alig használt, olcsón eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12361

EREDETI cylinder Singer varrógép eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12361

IROASZTAL nagy, kétajtós, háromfős eladó Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 11804

LEGMAGASABB ÁRBAN VESZÉK ezüst szőnyeget, zongorákat és pianót Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 11895

LEGJOBB PRÓBALAPOK KERPELEN. 12621

EGY jó karban levő négy ülésű üzembépes Vanderer-automobil eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2795

Ingatlan.

STR. PRIMA VERII (BATHORI IST-VÁN-utca) 25. sz. ház több lakással üzlethelyiséggel. OLCSÓN ELADÓ. Bővebbet ugyanott. 2808

MIBŐLT házat, vagy egyéb ingatlant venne, keresse fel Wallinger irodát, ahol megfelelő ingatlanok állandóan előjegyzésben vannak. 12362

Üzletek.

ÜZLETHELYISÉG átadó, jelenleg cipész-üzlet, Bulevardul Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 10. sz. Wanicsek-ház. 2803

Különféle.

VÁLLALATOMHOZ társat keresek megfelelő tőkével. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 2812

BIZOMÁNYI ARUK eladását vállalom a város legforgalmasabb helyén levő üzletben. Cím a kiadóhivatalban. 2821

Könyvkötészeti tanulólány felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

Textil

vagy más hasonló iparvállalat fejlesztéséhez 300.000 Lei - e társul-nak. Cím a kiadóhivatalban.

Elveszett

szombaton délután a Palatul Cultural (Kultur-palota) előtt egy piros gyöngyör, becsületos megtaláló kéri át adja át

STEINER bőrdíszletében, hol 300 Lei jutalomba részesül. 2813

MANOMETER

és műszerek javítását vállalom:

GASPAR

műszerész

ARAD. Str. Moria I.
Postán kívül javításokat
pontosan eszközölök. 12391

Raktárhelyiséget

száraz, világosat keresek, melyet esetleg rögtön átvehetek. Ajánlatok: 12501

„KELET” hirlapirodába kéretnek.

Bérbe vennék

Arad- és Temes megyékben

nagyobb birtokot

Ajánlatokat „Gazdálkodó” címen WALLINGER hirdetője Arad, továbbít.

Intelligens munkabíró nyugdíjas tisztviselő 2361

pénztárnoknak

azonnali belépésre kerestetik. „Kauciókés pes” című ajánlatokat Wallinger hirdetője Arad, továbbít.

Keresek:

Kisebb-nagyobb bér- és magán-házakata város minden pontján megbízóim részére megvételre. 11804

SZIRMAI

adástvétel és hirdetőiroda, Str. Tribunal Axente (Damjanich-u.) 14. sz.

PUBLICATIONE

Cooperativa „Casa Noastra” din Gurahont și jur, caută pe 1 Septembrie un conducător cu praxă mixtă pe lângă condițiuni favorabile.

Doritorii de a ocupa acest post se vor adresa direcțiunei.

2792

Diracțiunea.

VESZÜNK:

őcskavasat, öntöttvasat és rezet legmagasabb áron.

Vasipar, Arad,

12495 vasöntő és gépgyár.

Minden pénzt megér az Aradi Közlöny apróhirdetése.